

**אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה**

המחלקה לחינוך, תשע"ז 2017

פסיכולוגיה של האישיות

מס' קורס: 12911961

שם המרצה: גב' נעם יצחקי

שעות קבלה: בתיאום מראש במייל – noam.yits@gmail.com

יעדי ההוראה:

הקורס נועד להקנות מושגים בסיסיים בתיאוריה ומחקר על תהליכי התפתחות האישיות והבדלים בינאישיים. הקורס יסקור פרספקטיבות תיאורטיות שונות בפסיכולוגיה של האישיות: התיאוריה הפסיכואנליטית של פרויד, תיאוריית ההתפתחות הפסיכו-חברתית של אריקסון, תיאוריות של יחסי אובייקט, התיאוריה של קוהוט, תיאוריות הומניסטיות ותיאוריות של תכונות ונטיות אישיותיות. מטרת הקורס לפתח חשיבה אינטגרטיבית וביקורתית בתחום האישיות, תוך הדגשת הרלוונטיות לתחום החינוך.

פרשות לימודים:

- שיעור 1:** מהי אישיות? סיווג של תיאוריות אישיות + רלוונטיות של אישיות לחינוך.
- שיעור 2:** פרויד - מודל טופוגרפי, מודל סטרוקטורלי
- שיעורים 3-5:** תיאוריות על התפתחות האישיות - מדגש פסיכו-סקסואלי לדגש פסיכו-חברתי
- שיעור 3:** ינקות מוקדמת: שלב אוראלי לפי פרויד ואריקסון + התקשרות
- שיעור 4:** השלב האנאלי והשלב הפאלי לפי פרויד ואריקסון (גיל בית ספר)
- שיעור 5:** התפתחות האגו והזהות (גיל ההתבגרות)
- שיעור 6:** פסיכולוגיית האגו וביקורת על פרויד.
- שיעור 7:** תיאוריות יחסי אובייקט (קליין, וויניקוט).
- שיעור 8:** מושגים מרכזיים בתיאוריה של קוהוט.
- שיעור 9:** גישות התנהגותיות + למידה חברתית) בנדורה).
- שיעור 10:** תיאוריות של תכונות ונטיות אישיות (big-5, טמפרמנט)
- שיעור 11-12:** תיאוריות הומניסטיות/תיאוריות של הגשמה עצמית
- שיעור 11:** מאסלו ורוג'רס
- שיעור 12:** תיאוריית ההכוונה העצמית.
- שיעור 13:** סיכום ואינטגרציה + רלוונטיות לחינוך מבט מחודש.

דרישות והרכב ציון הקורס*

משקל בציון הסופי**	
נוכחות והשתתפות פעילה	- 10 %
עבודות (2 עבודות)	- 90 % (עבודת אמצע – 40%, עבודת סיכום 50%)
סה"כ	- 100%

רשימה ביבליוגרפית***:

<u>עברית</u>	
בייט-מרום, ר (1992). אישיות: תיאוריה ומחקר, כרך א, 'יחידה 1, מבוא. ת"א: האוניברסיטה הפתוחה.	
מיטשל, א. ובלאק, ג. (2006). 'פרויד ומעבר לו: תולדות החשיבה הפסיכואנליטית המודרנית. פרק 1: זיגמונד פרויד והמסורת הפסיכואנליטית הקלאסית) עמ' 71-47. 'ישראל: תולעת ספרים.	
ברמן, ע. (2002). המסע הארוך: דרכו של פרויד אל שיטת הטיפול הפסיכואנליטית, דרכיה של שיטת הטיפול הפסיכואנליטית מאז פרויד. בתוך: ע. ברמן ו א. שמיר) עורכים, (הטיפול הפסיכואנליטי) עמ' 7-47. יתל אביב: הוצאת עם עובד.	
פרויד, ז (1926). 'עכבה, סימפטום וחרדה) עמ' 34-7. 'ישראל: הוצאת רסלינג(2007).	
מיטשל, א. ובלאק, ג. (2006). 'פרויד ומעבר לו: תולדות החשיבה הפסיכואנליטית המודרנית. פרק 6: פסיכולוגיות של זהות ושל עצמי: אריק אריקסון והיינץ קוהוט) עמ' 218-207. 'ישראל: תולעת ספרים.	
אריקסון, ה. א. (1960). שמונה שלבים של האדם. מתוך: ילדות וחברה) עמ' 197-184. 'מרחביה: ספרית הפועלים.	
אפלמן, ח. היקשרות – התיאוריה של ג'ון בולבי. בתוך: שלבים ראשונים של ההתפתחות, זרקור על התיאוריות של בולבי ומאהלר. ישראל: האוניברסיטה הפתוחה.	
בולבי, ג. (2016). 'בסיס בטוח - התקשרות הורה-ילד והתפתחות אנושית בריאה. ישראל: עם עובד.	
פלום, ח. (1995). סגנונות תצורת הזהות בהתבגרות. בתוך: פלום, ח. 'עורך (מתבגרים בישראל: היבטים אישיים, משפחתיים וחברתיים. אבן יהודה: רכס 123-145, ,	
מוס, ר. א. (1989). המסקנות המשתמעות מן התיאוריה של אריקסון על התפתחות הזהות. בתוך: תיאוריות על גיל ההתבגרות, פרק 4, עמ' 80-66, יתל אביב: ספריית הפועלים.	

* יקבעו בתחילת הקורס ולכל המאוחר בשבועיים הראשונים של הסמסטר ולפני תום תקופת השינויים.

*

**

אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר.

ייתכנו שינויים ברשימת הקריאה במהלך הסמסטר, בהתאם לצורך שיעלה בשיעורים.

מיטשל, א. ובלאק, ג. (2006). 'פרויד ומעבר לו: תולדות החשיבה הפסיכואנליטית המודרנית. פרק 2: פסיכולוגיית האני' עמ' 115-172. ישראל: תולעת ספרים.

דורבן, י. (2002). *על אהבה, שנאה וחרדה - מבוא לחשיבה הקלייניאנית*. בתוך י. דורבן) עורך (מלאני קליין כתבים נבחרים) עמ' 7-38. יתל-אביב: תולעת ספרים.

בייט-מרום, ר. (1992). אישיות: תיאוריה ומחקר, כרך א, יחידה עמ' 209-212. ת"א: האוניברסיטה הפתוחה. 2.10.

ויניקוט, ד.ו. (1960). *עיוות האני במונחים של עצמי אמיתי ועצמי כוזב*. בתוך ע. ברמן) עורך (עצמי אמיתי עצמי כוזב) עמ' 213-202. תל אביב: עם עובד, 2009.

אוסטרוויל, ז. (1995). *פתרונות פתוחים*. עמ' 67-32. ישוקן.

קולקה, ר. (2005). *בין טרגיות לחמלה*. בתוך: ע. ברמן ו א. שמיר) עורכים, (כיכד מרפאת האנליזה) עמ' 13-52. תל אביב: עם עובד.

סקינר, ב. פ. (1976). הקדמה, פרק 1. מתוך: ביהביוריסם) עמ' 19-7. יתל אביב: צ'ריקובר.

בייט-מרום, ר. (1992). אישיות: תיאוריה ומחקר: תיאוריות התנהגותיות וקוגניטיביות בפסיכולוגיה, יחידות 3.1-3.8 עמ' 100-13. ית"א: האוניברסיטה הפתוחה.

רוג'יס, ק. (1973). חופש ללמוד. תל אביב: ספרית הפועלים.

עשור, א. (2001). טיפוח מוטיבציה פנימית ללמידה בית הספר בתוך חינוך החשיבה -הנעה ללמידה: תפיסות חדשות של מוטיבציה, עלון מס, 20 עמ' 167-190.

אנגלית

Maddi, S. (1976). *Personality Theories*, pp. 9-20. Dorsey press. Illinois.

Marcia, J. E. (1980). Identity in adolescence. *Handbook of adolescent psychology*, 9(11), 159-187.

Gray J.A., McNaughton. (2000). *The Neuropsychology of anxiety*. Oxford university press. (Ch. 12, pp. 333-350)

McCrae, R. R., & Costa Jr, P. T. (1996). Toward a new generation of personality theories: Theoretical contexts for the five-factor model. In Wiggins, Jerry S. (Ed), *The five-factor model of personality: Theoretical perspectives*, (pp. 51-87). New York, NY, US: Guilford Press.

Maslow, A. (1970). *Motivation and personality*, pp. 80-92, pp. 149-180.

Ryan R.M. & Deci E.L (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist*, 55(1), pp. 68-78.